

VYBRANÁ TÉMATA

16/2010

NOVÝ RÁMEC FINANČNÍHO DOHLEDU EU BANKOVNÍ DAŇ/POPLATEK EVROPSKÝ SEMESTR

Ing. Josef Palán

říjen 2010

Obsah:

NOVÝ RÁMEC FINANČNÍHO DOHLEDU EU	2
BANKOVNÍ DAŇ/POPLATEK.....	9
EVROPSKÝ SEMESTR	11

Nový rámec finančního dohledu EU

Finanční krize v letech 2007/2008 odhalila závažné nedostatky ve finančním dohledu jak v konkrétních případech, tak ve vztahu k finančnímu systému jako celku. Organizace dohledu jednotlivých členských států EU zaostává za realitou integrovaných a vzájemně propojených evropských finančních trhů, na kterých mnoho finančních firem působí přes hranice a nabízí finanční služby podnikům a spotřebitelům. Krize odhalila nedostatky v oblasti spolupráce, koordinace, jednotného uplatňování práva EU a důvěry mezi vnitrostátními orgány dohledu.

S ohledem na tuto skutečnost Komise v listopadu 2008 pověřila skupinu na vysoké úrovni pod vedením Jacquese de Larosièra, aby navrhla doporučení Komisi k posílení evropských opatření týkajících se dohledu za účelem lepší ochrany občanů a obnovení důvěry k finančnímu systému.

Ve své závěrečné zprávě předložené dne 25. února 2009 de Larosièrova skupina mimo jiné doporučila, aby byl na úrovni Evropské unie zřízen orgán pověřený výkonem dohledu nad riziky ve finančním systému jako celku. Komise tuto zprávu uvítala a všestranně podpořila doporučení de Larosièrovy skupiny. Evropská rada se na svém zasedání konaném ve dnech 19. a 20. března 2009 dohodla, že je nutné zlepšit regulaci finančních institucí v EU a dohled nad nimi a že základem pro tuto činnost je zpráva de Larosièrovy skupiny.

Poté Komise dne 23. září 2009 představila balíček pěti legislativních návrhů, které by měly posílit dohled nad evropským finančním trhem. Cílem předkládaného legislativního balíčku je odstranit nedostatky stávajícího systému finančního dohledu v EU a posílit tento systém. Návrhy jsou založeny na doporučeních odborné skupiny vedené Jacquesem de Larosièrem. Komise předložila konkrétní legislativní návrhy na:

- zřízení *Evropského systému orgánů finančního dohledu (ESFS)*, který se skládá ze sítě vnitrostátních orgánů finančního dohledu pracujících ve spolupráci s novými evropskými orgány dohledu (ESA), které vzniknou přeměnou stávajících evropských výborů v oblasti dohledu v *Evropský orgán pro bankovníctví (EBA)*, *Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA)* a *Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (ESMA)*;
- zřízení *Evropského výboru pro systémová rizika (ESRB)*, který bude sledovat a posuzovat potenciální hrozby pro finanční stabilitu, jež vznikají v důsledku makroekonomického vývoje a vývoje uvnitř finančního systému jako celku. Za tímto účelem by ESRB poskytoval včasné varování před systémovými riziky, která mohou narůstat, a v případě potřeby vydával doporučení k přijetí opatření na řešení těchto rizik.

V návaznosti na tyto legislativní návrhy Komise dne 26. října 2009 představila první návrh souhrnné směrnice, který mění 11 směrnic tak, aby jasněji definovaly úkoly navrhované struktury dohledu.

Dohled na makroúrovni bude vykonávat Evropský výbor pro systémová rizika (ESRB), jehož sídlo má být ve Frankfurtu. Hlavní charakteristiky návrhů lze nastínit takto:

Cílem Evropského výboru pro systémová rizika (ESRB) bude:

- předcházet systémovým rizikům v rámci finančního systému nebo je zmírňovat, a vyvarovat se tak výskytů rozsáhlých finančních problémů;
- přispívat k řádnému fungování vnitřního trhu;
- zajistit udržitelný příspěvek finančního odvětví k hospodářskému růstu.

ESRB má nést odpovědnost za makrobezpečnostní dohled nad finančním systémem v rámci Evropské unie (který je definován jako veškeré finanční instituce, trhy a tržní infrastruktury).

Evropský výbor pro systémová rizika (ESRB) má mít tyto úkoly:

- určovat a/nebo podle potřeby shromažďovat a analyzovat veškeré informace;
- identifikovat taková rizika a řadit je podle důležitosti;
- vydávat varování v případě, že se rizika považují za významná;
- podle potřeby vydávat doporučení pro nápravná opatření;
- sledovat reakce na varování a doporučení;
- úzce spolupracovat s Evropským systémem orgánů finančního dohledu a podle potřeby poskytovat evropským orgánům dohledu informace o systémových rizicích požadované pro plnění jejich úkolů;
- provádět koordinaci s mezinárodními institucemi, zejména s Mezinárodním měnovým fondem a Radou pro finanční stabilitu, jakož i s příslušnými orgány ve třetích zemích, pokud se jedná o záležitosti vztahující se k makrobezpečnostnímu dohledu;
- vykonávat související úkoly, jak je uvedeno v právních předpisech EU.

Evropský výbor pro systémová rizika (ESRB) má mít pravomoc:

- vyžadovat od evropských orgánů dohledu informace o finančních institucích v individuální, souhrnné nebo obecné podobě; pokud uvedené orgány nemají požadované údaje k dispozici nebo je nedají k dispozici včas, pak ESRB může požadovat tyto údaje od vnitrostátních orgánů dohledu, národních centrálních bank nebo jiných orgánů členských států;
- vydávat varování a doporučení obecné nebo konkrétní povahy určená EU jako celku (Komisi) nebo jednomu či více členským státům, jednomu či více evropským orgánům dohledu nebo jednomu či více vnitrostátním orgánům dohledu.

Evropský výbor pro systémová rizika (ESRB) má mít toto složení:

- **generální rada** (61 členů, 33 členů s hlasovacím právem, z toho 29 představitelů centrálních bank): 2 z ECB, 27 z vnitrostátních centrálních bank, 1 evropský komisař, předseda každého dohledového orgánu ESA, 27 představitelů dohledu z příslušných vnitrostátních orgánů dohledu podle projednávaného tématu (bez hlasovacího práva), 1 předseda Hospodářského a finančního výboru Rady (bez hlasovacího práva); nejméně čtyři zasedání ročně;
- **řídící výbor** (12 členů, z toho 7 představitelů centrálních bank): předseda + místopředseda, pět dalších členů generální rady, kteří jsou rovněž členy Generální rady ECB, 1 evropský komisař, předseda každého dohledového orgánu ESA, 1

zástupce Rady (předseda Hospodářského a finančního výboru); zasedání nejméně jednou za čtvrtletí;

- **sekretariát:** zajišťuje ECB, vedoucího jmenuje ECB;
- **poradní technický výbor** (61 členů + vedoucí sekretariátu): 27 zástupců vnitrostátních centrálních bank, 1 zástupce ECB, 27 zástupců vnitrostátních orgánů dohledu, zástupce každého dohledového orgánu ESA, 2 zástupci Komise, 1 zástupce Rady (Hospodářského a finančního výboru); předsedu jmenuje generální rada, bez pevně stanoveného funkčního období;
- **předseda a místopředseda ESRB:** představitelé centrálních bank volení na dobu 5 let členy a z řad členů generální rady, kteří jsou rovněž členy Generální rady ECB. Předseda řídí zasedání generální rady a řídicího výboru;
- **poradní technický výbor:** jmenován generální radou na návrh předsedy ESRB, bez pevně stanoveného funkčního období.

Členové ESRB mají své úkoly vykonávat nestranně a nesmí vyžadovat ani přijímat pokyny od členských států. Členské státy se nesmí snažit ovlivňovat členy ESRB při výkonu jejich úkolů v rámci ESRB. Veškerá jednání na zasedáních ESRB budou důvěrná.

Dohled na mikroúrovni budou vykonávat nově zřízené evropské orgány dohledu (pro bankovníctví /EBA/, pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění /EIOPA/ a pro cenné papíry a trhy /ESMA/). Podle Komise se hlavní rozdíly mezi třemi navrhovanými evropskými orgány dohledu týkají jejich cílů, působnosti a definic, které Komise upravila podle specifických požadavků konkrétního odvětví a stávajících právních předpisů EU. Kromě toho Komise navrhuje, aby orgán ESMA byl zodpovědný za registraci ratingových agentur i za pozastavení/odebírání takových registrací. Povinnosti a pravomoci ESMA související s ratingovými agenturami by měly být definovány v nařízení o ratingových agenturách.

Evropské orgány dohledu mají být institucemi EU s právní subjektivitou a jejich sídla mají být v Londýně (EBA), Frankfurtu (EIOPA) a Paříži (ESMA) a hlavní charakteristiky návrhů lze nastínit takto:

Cílem evropských orgánů dohledu bude přispívat k:

- lepšímu fungování vnitřního trhu, včetně především vysoké, účinné a jednotné úrovně regulace a dohledu;
- ochraně: vkladatelů a investorů (EBA), pojistníků a jiných oprávněných osob (EIOPA) a investorů (ESMA);
- zajištění integrity, účinnosti a správného fungování finančních trhů;
- zachování stability finančního systému;
- posílení koordinace dohledu na mezinárodní úrovni.

Evropské orgány dohledu mají mít tyto úkoly:

- přispívat k vytváření kvalitních společných norem a výkonu regulace a dohledu, zejména předkládáním stanovisek (vyžádaných i nevyžádaných) orgánům EU a přípravou pokynů, doporučení a návrhů technických norem;
- přispívat k jednotnému uplatňování právních předpisů EU, zejména tak, že budou přispívat ke společné kultuře dohledu, zajišťovat jednotné, účinné a efektivní uplatňování právních předpisů, zabránit regulační arbitráži, zprostředkovávat a urovnávat spory mezi příslušnými orgány, podporovat jednotné působení kolegií orgánů dohledu a přijímat opatření v mimořádných situacích;

- podporovat delegování úkolů a povinností mezi příslušnými orgány;
- úzce spolupracovat s ESRB, zejména tak, že budou ESRB poskytovat informace nezbytné pro plnění jeho úkolů a budou zajišťovat řádný následný postup v souladu s varováními a doporučeními ESRB;
- provádět srovnávací hodnocení činnosti příslušných orgánů pro posílení jednotnosti výsledků dohledu;
- sledovat a posuzovat tržní vývoj v oblasti své působnosti;
- plnit všechny ostatní konkrétní úkoly stanovené v nařízeních či v právních předpisech EU.

Evropské orgány dohledu mají mít pravomoc:

- připravovat návrhy technických norem a předkládat je Komisi ke schválení pouze částečně či s pozměňovacími návrhy (Komise navrhla postup projednávání ve výborech, jehož se v rozporu s obvyklou praxí nebude Evropský parlament účastnit);
- vydávat pokyny a doporučení určená příslušným orgánům či finančním institucím;
- vydávat doporučení určená příslušným orgánům, ve kterých stanoví opatření nezbytná pro zajištění souladu s právem Společenství;
- přijímat individuální rozhodnutí určená příslušným orgánům, aby tyto orgány přijaly nezbytná opatření s cílem vyřešit veškerá rizika, která mohou ohrozit správné fungování a integritu finančních trhů nebo stabilitu celého finančního systému či jeho části;
- přijímat individuální rozhodnutí určená finančním institucím, jestliže příslušný vnitrostátní orgán neplní rozhodnutí Komise pro dosažení souladu s právem EU nebo rozhodnutí některého evropského orgánu dohledu v mimořádné situaci, jestliže Komise přijala rozhodnutí, v němž rozhodla o existenci mimořádné situace nebo rozhodnutí některého evropského orgánu dohledu o urovnání sporu;
- vydávat stanoviska pro Evropský parlament, Radu či Komisi.

Ochranná opatření

Evropské orgány dohledu musí zajistit, aby žádné rozhodnutí přijaté ohledně mimořádné situace nebo urovnání sporu nijak neovlivnilo fiskální povinnosti členských států. Jestliže se členský stát domnívá, že rozhodnutí má na jeho fiskální povinnosti vliv, a jestliže je rozhodnutí potvrzeno, může členský stát požádat Radu, aby kvalifikovanou většinou hlasovala a rozhodla, zda se má rozhodnutí potvrdit či zrušit.

Složení

Evropské orgány dohledu mají mít toto složení:

- **rada orgánů dohledu** (32 členů): předseda, 27 zástupců vnitrostátních orgánů dohledu, 1 zástupce Komise, 1 zástupce ESRB, 1 zástupce každého orgánu ESA; rozhodují hlasováním kvalifikovanou nebo prostou většinou;
- **řídící rada** (6 členů): předseda, 1 zástupce Komise, 4 zástupci rady orgánů dohledu;
- **předseda, nezávislý odborník**, kterého na dobu 5 let jmenuje rada orgánů dohledu a kterého musí potvrdit Evropský parlament;
- **výkonný ředitel, nezávislý odborník**, kterého na dobu 5 let jmenuje rada orgánů dohledu;
- **odvolací senát** (6 členů): společný orgán všech tří evropských orgánů dohledu (ESA);
- **skupina zúčastněných stran** (30 členů).

Evropské orgány dohledu mají být součástí Evropského systému orgánů finančního dohledu a spolupracovat s ESRB.

Při provádění svých úkolů musí předseda, výkonný ředitel, členové rady orgánů dohledu s hlasovacím právem a členové řídicí rady vystupovat nezávisle a objektivně v zájmu

Evropské unie a nesmí vyžadovat ani přijímat pokyny od orgánů či institucí EU, od vlády členského státu ani od jiného veřejného či soukromého subjektu.

Stav projednávání legislativních návrhů v Evropském parlamentu a v Radě

Na plenárním zasedání Evropského parlamentu dne 7. 7. 2010 byly schváleny pozměňovací návrhy Evropského parlamentu k balíčku legislativních návrhů bankovního dohledu a konečné hlasování o legislativních návrzích bylo odloženo na podzim. Schválený text je mandátem pro vyjednavče Evropského parlamentu pro jednání s Radou.

Na zasedání Rady (ECOFIN) dne 13. července 2010 byl schválen politický přístup k balíčku nařízení a směrnic, jejichž cílem je reforma dohledu nad finančními trhy. S tímto mandátem od členských států BE PRES pokračuje v jednání s EP tak, aby mohla být konečná podoba celého balíčku schválena EP v prvním čtení v září 2010 a nový systém mohl fungovat od ledna 2011. Diskuse na zasedání Rady byla především zaměřena na pravomoci nových evropských orgánů při řešení sporů mezi národními orgány dohledu. Česká republika vznesla rezervaci, má obavy zejména u rozhodnutí evropských orgánů dohledu přímo aplikovatelných na domácí finanční instituce a vzhledem k politické situaci (jmenování nové vlády) nezaujala definitivní stanovisko.

Rada se na základě již stanovených obecných přístupů (přijatých v říjnu roku 2009 k makrofinanční části souboru dokumentů, v prosinci roku 2009 k mikrofinanční části - k vytvoření tří orgánů dohledu a v dubnu roku 2010 ke změně stávajících právních předpisů) shodla na kompromisních návrzích, které předložilo předsednictví s cílem usnadnit pokračování jednání. Rada posílila mandát předsednictví pro jednání, přičemž mu poskytla nezbytnou míru flexibility.

Ministři financí na zasedání Rady ECOFIN dne 7. září 2010 potvrdili dohodu o klíčových prvcích reformy evropského rámce dohledu nad finančním systémem, které BE PRES dosáhlo s Evropským parlamentem dne 2. září 2010. Česká republika s touto dohodou nakonec souhlasila, i když předtím vystupovala proti kompromisnímu textu dohody.

Většina legislativních návrhů (kromě návrhu nařízení o pověření Evropské centrální banky zvláštními úkoly) podléhá postupu spolurozhodování v rámci Evropského parlamentu a Rady.

Evropský parlament schválil tyto návrhy ve znění, které BE PRES dosáhlo s Evropským parlamentem dne 2. září 2010 v prvním čtení na svém plenárním zasedání dne 22. září 2010. Očekává se, že Rada je bez dalšího projednávání formálně přijme na některém z následujících zasedání.

Prameny:

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o makrobezpečnostním dohledu nad finančním systémem na úrovni Společenství a o zřízení Evropského výboru pro systémová rizika KOM(2009) 499 v konečném znění, kód Rady 13648/09;

Návrh rozhodnutí Rady o pověření Evropské centrální banky zvláštními úkoly, které se týkají fungování Evropského výboru pro systémová rizika KOM(2009) 500 v konečném znění, kód Rady 13645/09;

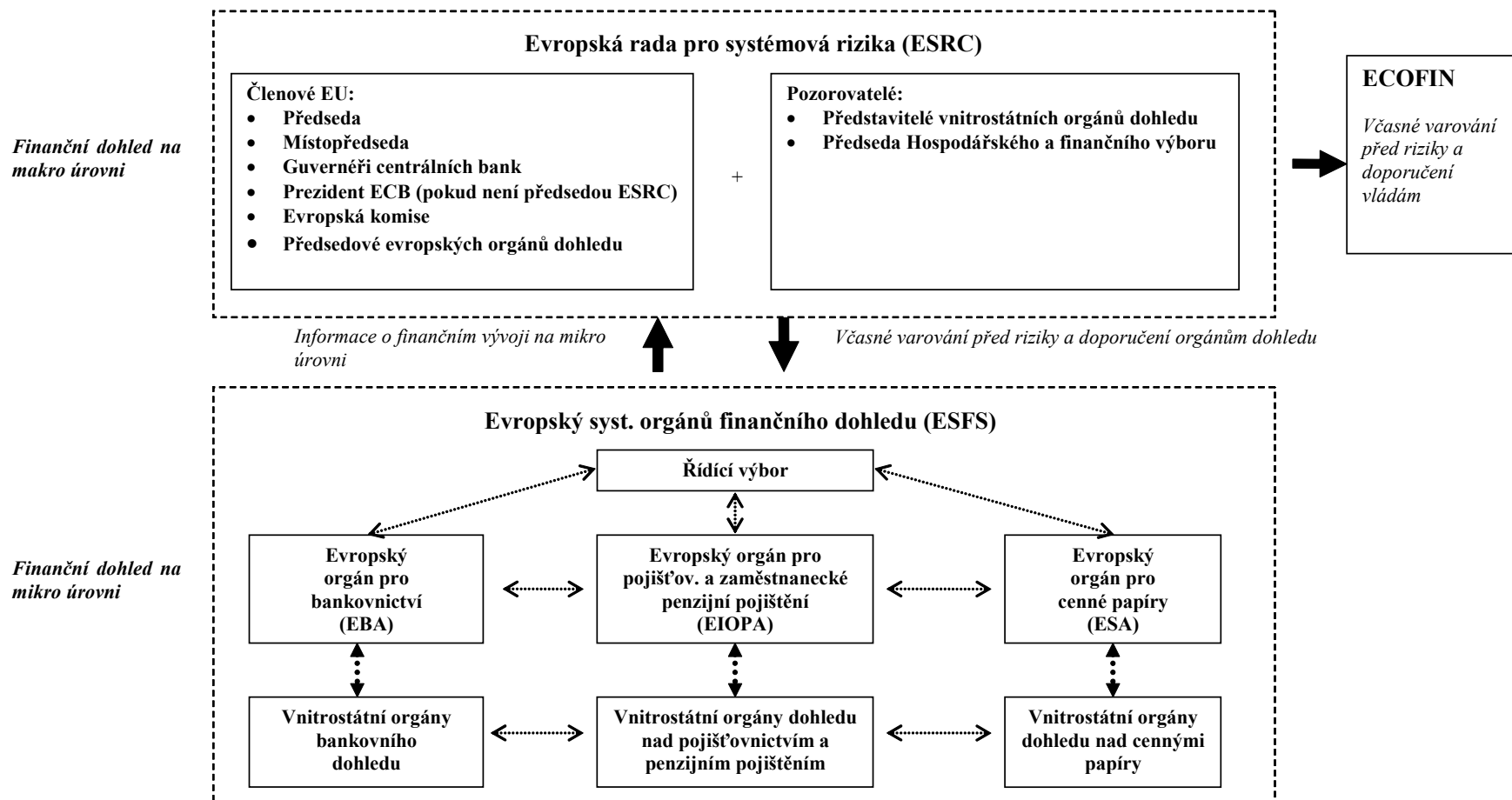
Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zřízení Evropského orgánu pro bankovníctví KOM(2009) 501 v konečném znění, kód Rady 13652/09;

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění KOM(2009) 502 v konečném znění, kód Rady 13653/09;

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zřízení Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy KOM(2009) 503 v konečném znění, kód Rady 13654/09;

Tisková zpráva z Rady ECOFIN (7. září 2010)

Návrh nového rámce finančního dohledu EU

Bankovní daň/poplatek

Evropská komise (dále jen „Komise“) uveřejnila dne 26. května 2010 dokument pod názvem Sdělení Komise – Fondy pro řešení problémů bank, v originále „Bank Resolution Funds“. V tomto dokumentu Komise navrhuje, aby Evropská unie vytvořila síť fondů k řešení problémů souvisejících s úpadky bank, aby se zajistilo, že v budoucnu úpadky bank nebudou řešeny na úkor daňových poplatníků a nenaruší stabilitu finančního systému.

Tyto fondy by tvořily část širšího rámce k prevenci budoucí finanční krize a k posílení finančního systému. Komise se domnívá, že se toho dá dosáhnout tak, že se členskými státy uloží, aby na základě společných pravidel vytvořily fondy, do kterých by měly banky platit odvody. Tyto fondy by se však nepoužívaly k poskytnutí finančních injekcí bankám nebo k záchraně bank, ale pouze k zajištění toho, aby byl úpadek banky předmětem řádného řízení a nedestabilizoval finanční systém.

Komise zastává názor, že fondy pro řešení problémů by měly být založeny na příspěvcích bank (bankovní daň/poplatek) *ex ante*.

Bankovní daň/poplatek je možnou součástí řešení, jak řešit budoucí problémy v bankovním sektoru. Bankovní daň/poplatek by měl být součástí rámce pro řešení budoucích bankovních krizí a stát se zdrojem jejich financování. Situace na evropské úrovni je v současné době prezentována tak, že mezi členskými státy, kromě České republiky, existuje shoda, že je vhodné poplatek zavést. Zbývá pouze dohodnout, v jaké formě.

Parametry případného harmonizovaného řešení nejsou prozatím známy a budou předmětem nejbližších jednání. Nejdůležitější body, na kterých bude nutné hledat shodu, jsou: okruh subjektů podléhajících bankovnímu poplatku, základ pro jeho výpočet, charakter a výše (rozpětí) sazby a určení, kam bude poplatek odváděn.

Bez ohledu na vývoj na úrovni EU již několik států bankovní poplatek zavedlo a některé další se k tomuto kroku chystají. Parametry jednotlivých řešení se však značně liší. Komise prosazuje harmonizované řešení na úrovni EU, aby nedocházelo k distorzím na vnitřním trhu. Komise zároveň sleduje cíl zvýšení finanční stability, a to prostřednictvím důvěryhodného rámce pro řešení problémů bank. Dalším důvodem je záměr Komise, demonstrovat úsilí po mezinárodním zavedení tohoto poplatku. Na globální úrovni však není doposud v této oblasti dosaženo dohody a některé státy se k bankovnímu poplatku staví silně negativně. Opozici v rámci skupiny G20 vede především Kanada, která je podporována Austrálií, Japonskem, Čínou a některými dalšími rozvíjejícími se ekonomikami.

Od vydání sdělení Komise byla problematika zřizování fondů a s tím souvisejícího možného zavedení a harmonizování poplatků projednávána v rámci EU na různých fórech. Nejvýznamnější z nich bylo jednání Evropské rady dne 17. června 2010, na kterém byly přijaty závěry k bankovním poplatkům s tím „...že by členské státy měly pro finanční instituce zavést systémy odvodů a daní s cílem zajistit spravedlivé sdílení zátěže a stimulovat omezování systémového rizika“. Nicméně Česká republika s touto částí nesouhlasila. Výrazem tohoto nesouhlasu je poznámka pod čarou v závěrech Evropské rady, kde je ČR uvedena jako jediný členský stát, který si vyhrazuje právo tato opatření nezavést. Tato výhrada nicméně neznamená, že se ČR nebude účastnit dalších diskuzí k této problematice na úrovni EU.

Na zasedání Rady ECOFIN dne 7. září 2010 se uskutečnila výměna názorů ohledně možností příspěvků finančního sektoru v návaznosti na finanční krizi. Jednání se týkala koordinace odvodů bank a jiných finančních institucí a možného zavedení daně z finančních transakcí. Rada ECOFIN bude pokračovat v diskuzi o bankovní dani/poplatku na neformálním zasedání v Bruselu ve dnech 30. září a 1. října 2010 a očekává se, že Komise v dohledné době předloží sdělení.

Vzhledem k tomu, že některé členské státy EU bankovní daň zavedly nebo se připravují na její zavedení, Komise doporučuje, aby EU přijala koordinovaný přístup, aby se

zabránilo konkurenčnímu narušení vztahů mezi národními trhy a dvojímu zdanění bank, které mají přeshraniční činnost.

Pozice České republiky

Česká republika zavedení bankovní daně/poplatku a zakládání fondů nepodporuje, neboť tato opatření sama o sobě nemohou zabránit další krizi; naopak tyto aktivity by mohly být finančními institucemi považovány de facto za formu určitého „státního pojištění“ proti potencionálnímu úpadku. Zavedení bankovní daně/poplatku se promítne, ať už jakýmkoliv způsobem, do cen produktů nabízených finančními institucemi. To znamená nejen zvýšení transakčních nákladů ekonomiky, ale i to, že v konečném důsledku zaplatí pomoc finančním institucím stejně všichni. Zavedení bankovní daně/poplatku ČR nepovažuje za prvořadé řešení nedávných problémů finančních institucí a jejich předcházení. V tomto ohledu považuje za mnohem důležitější množství a kvalitu kapitálu, které mají finanční instituce k dispozici, a také efektivní dohled ze strany národních orgánů dohledu. Nesmí se též zapomínat, že poplatek by pro mnohé členské státy představoval vítaný dodatečný zdroj příjmů státu, resp. fond by mohl být odbytištěm státních dluhopisů, do nichž by své prostředky investoval.

Otázkou, která doposud nebyla rovněž uspokojivě zodpovězena, je povaha bankovních poplatků. Není tak jasné, zda poplatky svým charakterem odpovídají dani nebo odvodu. Přestože se Komise domnívá, že poplatky by měly povahu odvodu, nebylo toto tvrzení podloženo zcela přesvědčivými argumenty. Zodpovězení této otázky je přitom důležité i z důvodu případného schvalování související legislativy, neboť v případě odvodu by se rozhodovalo kvalifikovanou většinou, kdežto v případě daně by byla potřebná jednomyslnost členských států.

Prameny:

Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Evropské centrální bance - Fondy pro řešení problémů bank KOM(2010) 254 v konečném znění;

Závěry ze zasedání Evropské rady (17. června 2010);

Rámcová pozice vlády ke Sdělení Komise ...KOM(2010) 254 v konečném znění ze dne 19. července 2010

Evropský semestr

Tak zvaný *evropský semestr* je jednou z prvních iniciativ, u jejichž zrodu stála pracovní skupina pro správu ekonomických záležitostí, která byla zřízena na žádost Evropské rady a v jejímž čele stojí předseda Evropské rady Herman Van Rompuy.

Evropský semestr představuje šestiměsíční období, během něhož budou každý rok analyzovány rozpočtové a strukturální politiky členských států EU s cílem odhalit veškeré nesrovnalosti a rodící se nerovnováhy. Jeho smyslem je posílit koordinaci v době, kdy jsou klíčová rozpočtová rozhodnutí stále ještě v přípravné fázi.

Na zasedání Evropské rady (17. června 2010) členové Evropské rady potvrdili své společné rozhodnutí zajistit fiskální udržitelnost, v opodstatněných případech i urychlením plánů fiskální konsolidace a plně se shodli na naléhavé potřebě posílit koordinaci hospodářských politik.

Evropská rada (17. června 2010) projednala zprávu o pokroku, kterou předložil předseda pracovní skupiny pro správu ekonomických záležitostí a konstatovala, že současná pravidla rozpočtové kázně musí být plně prováděna. Pokud jde o jejich posílení, Evropská rada se dohodla na těchto směrech:

- posílení preventivní i nápravné části Paktu o stabilitě a růstu, přičemž sankce budou vázány na konsolidační proces vedoucí ke střednědobému cíli; tyto sankce budou podrobeny přezkumu, aby vznikl soudržný a postupný systém zajišťující rovné podmínky pro všechny členské státy. Náležitá pozornost bude věnována zvláštní situaci členských států, které jsou členy eurozóny, a budou plně dodržovány příslušné povinnosti členských států podle Smluv;
- výrazné zvýšení důrazu na výši a vývoj dluhu a na celkovou udržitelnost v rámci rozpočtového dohledu, jak bylo původně předpokládáno v Paktu o stabilitě a růstu;
- předkládání programů stability a konvergenčních programů pro nadcházející roky Komisi vždy na jaře v rámci „evropského semestru“, při zohlednění vnitrostátních rozpočtových procesů, a to počínaje rokem 2011;
- zajištění toho, aby vnitrostátní rozpočtová pravidla a střednědobé rozpočtové rámce všech členských států byly v souladu s Paktem o stabilitě a růstu; jejich účinky by měla vyhodnotit Komise a Rada;
- zajištění kvality statistických údajů, které má zásadní význam pro zdravou rozpočtovou politiku a rozpočtový dohled; statistické úřady by měly být při poskytování údajů plně nezávislé.

Rada ECOFIN na svém zasedání dne 7. září 2010 vzala na vědomí pozměněný soubor pravidel pro provádění Paktu EU o stabilitě a růstu umožňující zavedení „evropského semestru“ od příštího roku jako součást reformy předpisů EU o koordinaci hospodářských politik členských států. Systém evropského semestru byl schválen bez diskuse.

Provedení této iniciativy zlepší koordinaci hospodářských politik a pomůže posílit rozpočtovou kázeň, makroekonomickou stabilitu a růst v souladu se strategií EU pro zaměstnanost a růst, nazvanou Evropa 2020. Změny souboru pravidel vypracoval Hospodářský a finanční výbor na základě požadavku, který Rada vznesla na zasedání dne 13. července 2010.

Podle revidovaného souboru pravidel musí členské státy zajistit zavedení nezbytných vnitrostátních postupů tak, aby mohly uplatňovat tato ustanovení od roku 2011. S cílem učinit požadavky právně závaznými Komise dále oznámila, že hodlá předložit návrh na změnu nařízení č. 1466/97 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik.

Nový šestiměsíční cyklus začne každý rok v březnu, kdy Evropská rada na základě zprávy Komise označí hlavní hospodářské výzvy a zformuluje strategické pokyny týkající se politik. S přihlédnutím k těmto pokynům členské státy provedou v dubnu přezkum svých střednědobých rozpočtových strategií a současně vypracují své národní programy reforem obsahující opatření, která přijmou v oblastech jako je zaměstnanost a sociální začleňování. Všechny tyto programy budou zároveň předkládány Komisi, a to v dubnu. V červnu a červenci pak nejprve Evropská rada a Rada poskytnou politická doporučení a poté členské státy dokončí sestavování rozpočtu na následující rok.

Stručný harmonogram evropského semestru podle návrhu Komise

- Začátkem roku - horizontální hodnocení Evropské rady na základě analýzy Komise. Komise vydá v prosinci nebo na začátku ledna pravidelnou analýzu “Annual Growth Survey“. Krátký “Policy Paper“ bude shrnovat hlavní body analýzy a ve formě sdělení Komise bude podkladem pro diskuzi Rady k přípravě výročního hospodářského summitu “Annual Economic Summit“ Evropské rady v únoru, ve kterém Evropská rada poukáže na hlavní výzvy pro EU/eurozónu a poskytne strategické směry politik;
- Následně členské státy zohlední tyto závěry při přípravě programů stability a konvergenčních programů a národních programů reforem, které souběžně předloží Komisi do konce dubna a umožní tak paralelní posouzení fiskálních a růstových dopadů provedených reforem;
- Rada poté na základě zpráv Komise poskytne stanoviska k programům.

Obsah programů stability a konvergenčních programů podle Komise

Programy budou zasílány Komisi před schválením státních rozpočtů vládami jednotlivých členských států. Minimální požadavky na obsah předkládaných programů Komisi jsou:

- plnohodnotný aktualizovaný makroekonomický scénář (nejméně do n+3);
- hodnocení fiskálního vývoje za n-1 (zejména s ohledem na vládní výdaje);
- aktualizaci fiskálních plánů pro n (na základě březnových notifikací);
- konkrétní indikace plánů pro n+1 (deficit, příjmy, výdaje);
- popis zamýšlených politik (s důrazem na n+1);
- střednědobé projekce hlavních ukazatelů veřejných financí (pro n+2 a dále).

Hodnocení programů Komise

Komise připraví v květnu hodnocení programů a návrhy na doporučení členským státům. Hodnocení a doporučení se budou týkat jak fiskální tak makroekonomické části (Fiskální část bude hodnocena formou Stanoviska k programu. Makroekonomická a makrostrukturální část bude hodnocena formou návrhu doporučení na základě článku 121 SFEU a článku 136 SFEU /pouze pro eurozónu/).

Pod evropským semestrem se budou nová stanoviska Rady odlišovat od předešlých:

- Důrazem na rok n+1 (zda-li jsou opatření adekvátní konsolidačnímu úsilí);
- Konkrétními doporučeními (zejména v oblasti fiskální politiky);
- Odlišením eurozóny od ostatních členských států EU.

Prameny:

Závěry ze zasedání Evropské rady (17. června 2010)

Tisková zpráva Rady ECOFIN (7. září 2010)